

Kallt krig i ny tappning

av Tommy Jeppsson

TITEL:

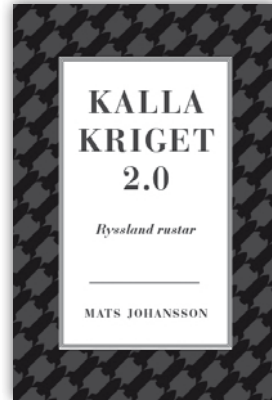
Kalla Kriget 2.0

FÖRFATTARE:

Mats Johansson

FÖRLAG:

Timbro/ Frivärld

DEN ANSPÄNNING SOM kunde skönjas när makthavarna i Kreml hette Michail Gorbatsjov respektive Boris Jeltsin har ersatts av upprustning, förföljelse, fängslande och till och med likviderandet av oppositionella, kontroll av medier, rättsligt förfall och korruption. Dessa negativa inslag i den Ryska och tidigare Sovjetiska, liksom ytterligare bakåt i tiden det tsaristiska Ryssland, har i större och mindre utsträckning varit en del av de ”långa linjerna” i samhällsbilden.

Tron på att Ryssland efter 1989 skulle transformeras till ett västligt plagiat har under de decennier som förflutit sedan dess förbytts i ökande oro för en utveckling som alltmer blivit repressiv och auktoritär. Kriget i Georgien 2008 påvisade nästintill övertydligt den ryska statsledningens såväl vilja som förmåga att använda militära maktmedel i syfte att uppnå politiska målsättningar. Och detta utan mera synbarliga negativa påföljder från ett världssamfund vars valhända agerande skulle kunna tolkas som acceptans för dels det inträffade men också för fortsatt användning av våld i det som benämns som ”det nära utlandet”.

Boken är en analys av dagens Ryssland där den historiska kontexten inte glöms. Författaren, Mats Johansson, har ända sedan hans politiska intresse på allvar vaknade i slutet på 1960-talet följt utvecklingen hos vår östliga stormaktsgranne, och det ligger således stor erfarenhet bakom hans genomlysning av dagens Ryssland. I dag är den tidigare journalisten riksdagsledamot, ledamot av utrikesutskottet och Europarådets rapportör för mediefrihet samt grundare år 2011 av den utrikespolitiska tankesmedjan Frivärld i vilken han är styrelseordförande.

Bokens fullständiga titel, *Kalla Kriget 2.0 – Ryssland rustar*, är således i högsta grad relevant samtidigt som bokens innehåll, vilket inledningsvis antytts, också återspeglar samhälleliga företeelser vilka inte direkt kan återkopplas till ökade militära satsningar. Samtidigt är dock mordet på journalisten Anna Politovskaja 2006 och Sergej Magnitskij 2009 liksom den åtskilligt harmlösare domen mot musikgruppen Pussy Riot 2012, utslag av den slags statliga maktfullkomnad som också tenderar att betona det militära maktmedlets

roll då det gäller säkerställandet av de politiska målsättningarna.

Borde då detta förvåna? Till trots för påvisbarheten av att det historiska minnet tenderar att vara av det kortsiktiga slaget så borde inte händelser som Tjeckoslovakien 1968 eller den blodiga söndagen i Vilnius 1991 ligga längre bort i tiden än att indikera det tydliga sambandet till det som händer i dag i ett land med ambitionen att åter spela i den världspolitiska elitserien.

Huruvida Moskva kan återerövra sin tidigare position bland världen stora är skrivet i framtiden och något vi med tvärsäkerhet svårligen kan vare sig dementera eller bejaka. Mats Johansson verkar dock mycket tveksam över realiserbarheten i de mera storstilade målsättningarna som framskisserats av landets maktelit och anser dessa vara illusoriska. Häri ligger också en farlighet därest ambitionerna blir identifierade som illusioner, väcker frustration och underlättar framtida politisk populism, där frestelsen kan finnas att använda ett vässat militärt maktinstrument i det klassiska syftet att fokusera bort från interna problem emot ett yttre verkligt eller imaginärt hot.

Den ökade militära förmågan i form av pågående militärreform avses vara slutförd år 2020, och även om tvivlarna till den ryska förmågan att nå målen skulle få rätt, bör det dock ihågkommas att det handlar om kapacitetsmässiga förbättringar som svårligen kan negligeras. Detta särskilt som Nato/EU-länderna uppvisar tilltagande svårigheter med att upprätthålla såväl kvalitet och kvantitet som bredd hos sina militära kapaciteter. Budskapet från

bedömare som hävdar att det traditionella västliga teknologiförsprånget vis-a-vis Ryssland på sikt inte är givet är signaler som låter rimliga liksom borde bidra till att stimulera nytänkande, särskilt kopplat till förmågan att upprätthålla den egna framtida försvarsförmågan hos små stater som Sverige och Finland.

Nu handlar Mats Johanssons bok om så mycket mer än om enbart militära orosmoln. Nygammal retorik om rysk storhet, de enorma sociala problemen och orättvisorna, retarderande befolkningstal, en ekonomi som ganska ensidigt avhänger energisektorn plus tilltagande rättsröta är sammantaget faktorer som svårligen underbygger realiserbarheten av imperiella drömmar. Och återigen handlar det då om oförutsägbara händelseutvecklingar som, antingen vi gillar det eller inte, innehåller höggradig potential för att kunna beröra Sverige.

Mats Johanssons bok illustrerar betydelsen av att våga se det man ser och att utifrån det påvisbara dra de rimliga slutsatserna. Det görs med ett lättillgängligt språk och med den erfarne journalistens förmåga att knyta samman enskilda händelser/företeelser till en större helhet. Det finns givetvis motföreställningar mot det som Mats Johansson för fram och att dessa får brytas mot de uppfattningar som förs fram i *Kalla kriget 2.0* bidrar till den upplysthet som är demokratins styrka.

Recensenten är överstelöjtnant, ledamot av KKrVA och redaktör för dess Handlingar och Tidskrift.